

ÁLLATORVOSI LAPOK

BREUER ALBERT, FOKÁNYI LÁSZLÓ ÉS DR. WELLMANN OSZKÁR

közreműködésével szerkeszti

DR. RÁTZ ISTVÁN ÉS DR. ZIMMERMANN ÁGOSTON

Tagjai részére kiadja: A MAGYAR ORSZÁGOS ÁLLATORVOS-EGYESÜLET — MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Mellékletek: „HÜSSZEMLE“ és „KÖZLEMÉNYEK AZ ÖSSZEHASONLÍTÓ ÉLET- ÉS KÖRTAN KÖRÉBŐL“

TARTALOM:

Irodalmi közlemények. *Karpfer Konrad:* Hókivető készülék a patkón. 30. l.

Irodalmi szemle. *Belorvostan. Rössle:* Ellési bénulás és a ló bénulásos h: emog'obinvérsége. — *Porter:* Az arteriás vérnyomás csökkentésének orvoslisa. — **Széleszet.** *Kohn:* Ritka kozmetikai operáció. — **Szülészet.** *Stalfors:* A petefészkek manuális kezelésének hatása szarvasmarhák petefészkeinek működésére. — **Állattenyésztés.** *Charatan:bopulos:* A görög ló és marha történetéről. 30. l.

Állategészségügyi rendészet. *Trattner Kálmán:* A marharakodókon teljesített vizsgálatokról. 31. l.

Harcztéri levelek. 32. l.

Egyesületi ügyek. Felhívás. 32. l.

Pro patria. 32. l.

Vegyesek. Tagsági díj. — Az állategészségügy reformja. — Új állatorvosdoktor. — Magántanári próbaelőadás. — Török vendégek. — A Károly csapatkeresztről. — Orth berlini pathologus. — Nagy alapítvány a budapesti egyetem orvosi karán. — Működés az orvosi hivatásban. — Orvosi továbbképzés. — Előadás. — A házinyúltenyésztés terjedése. — A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület bikaárverése. — Új könyvek. — Ragályos állati betegségek. 33. l.

Rendeletek és elvi határozatok. Az 1917. évi tavaszi haszonállatvizsgálat. 34. l.

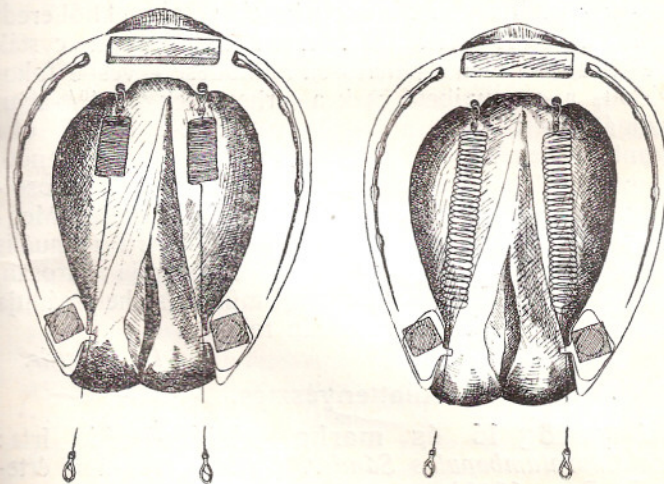
Melléklet. Az Állatorvosi Lapok és Hússzemle tartalomjegyzéke.

Hókivető készülék a patkón.

Három képpel.

Irta: *Karpfer Konrad*, cs. és kir. állategészségügyi zászlós.

A tél beálltával a lovak elcsúszásának megakadályozása céljából, különösen a városokban, ellátják azokat körmös patkóval és éles patkószegekkel; ezek a berendezések azonban, sajnos, többnyire nem fejthetik ki a kívánt hatásukat, mert a frissen esett vagy a már olvadó hó a pata talpa s a patkóvas közé szorul és kemény röggé tömörül, néha annyira, hogy a patkó a földtől esetleg 4—5 czm.-nyi magasra kerülhet. Így sem

1. kép. Hókivető készülék a patkón.

A rugók nyugalmi (1. kép) és működési (2. kép) állapotban.

a patkó körmének, sem a sarokszemeknek hasznát nem veszik és a ló ki lehet téve mindig annak a veszedelemnek, hogy elesik és lábát törheti.

Ennek elkerülése és a ló munkájának könnyebbítése végett egy készüléket szerkesztettem, mely a patkó és a pata talpa közé ékelt hóröggöket kivetíti. A készüléket a gyakorlatban kipróbáltam és megfelelőnek találtam.

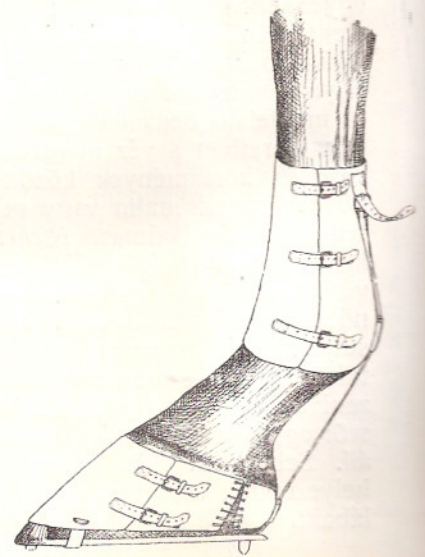
Kötélbetéttel, szalmabetéttel stb. eddig nem sikerült a fentebb jelzett célt elérni, minek okát abban keresem, hogy mindezek állandó szerelvények. Már pedig beragadt, tapadó idegen anyagoknak a patatalp homorulatából való kisöprésére, kiküszöbölésére csak valamilyen mozgékony szerelvény lehet alkalmas.

Az általam szerkesztett hókivető készülék mobilis, könnyen kezelhető és nem költséges.

A tél beálltával olyan patkót kell a ló lábára alkalmazni, a melyre a készüléket hirtelen beálló havazás esetén azonnal felszerelni lehessen. Úgy az elülső, mint a hátsó lábakon levő patkóknak elülső görbületénél, a patkószárakat összekötő rész belső szélén két lyuk számára kis kinyújtás készítenő, a mi a patkóvas alakításánál semmiféle nehézséget vagy akadályt nem okoz.

Ha azután a havazás beáll, nem kell egyebet tenni, mint egy-egy rúgót bekapcsolni kis karabinek segítségével a lyukakba (l. az 1. képen); a rúgók szárait pedig a sarokszemekkel leszorítható karikákba vezetik. Ezek rendkívül könnyen le- és felszerelhető, lyukkal ellátott vaslemezek, melyeket gyárilag elkészítve olcsón, darabonként 3 fillérért árúsíthatnak; egy rúgó ára pedig 4—5 fillér.

Hogy a rúgó szárai ne sértsék fel a ló lábát, börtasakokat készíttettem a láb következő részeire: a patára és a csüd fölötti testtájakra. Ezen a csüdfölötti kis csattal ellátott bőrgyűrűre erősítik a drótvetétek másik végén levő karabinert (l. a 3. képen). Így minden lépésnél,

3. kép.

A lábvégre felszerelt hókivető készülék (oldalnézetben).

még pedig a láb emelése alkalmával a rúgó összehúzódik, a mi által az összegyűlt havat kilöki, a láb megemelésekor pedig a rúgók ismét megfeszülnek és újabb behajító erővel bírnak.

A készülék kipróbálásakor ellenőrzésül úgy jártam el, hogy felszereltem azt az elülső bal és a hátulsó jobb lábba, míg az elülső jobb és hátulsó bal lábat közönséges, rendes patkóval hagytam.

A lépésben és ügetésben kipróbált lovon az eredmény a következő volt:

a hókivető készülékkel ellátott lábakon a sarokszegek és a patkókörmök teljesen szabadon, a különben mindig odatapadó hótól mentesek voltak, míg a kontrollpatákon ökölnagyságú hógomolyagok tapadtak.

IRODALMI SZEMLE.

Belorvostan.

Ellési bénulás és a ló bénulásos haemoglobin-vérűsége. Irta: *Dr. Rössle*, állatorvos Ulmban. (Deutsche Tierärztliche Wochenschrift. 1917. 3. sz.)

Rössle vizsgálatai szerint a ló bénulásos haemoglobin-vérűsége épen úgy, mint az ellési bénulás, fehérjeszételés és következtében beálló mérgezés. A vér fehérjéinek fizikai-chemiai tulajdonságai megváltoznak és ezek az érmozgató idegközpontokra zavarólag hatnak. Ezáltal a vér és az egész szervezet oxigéntartalma csökken és végeredményben a szénsavmérgezés kórképe áll elő.

Dr. Z.

Az arteriás vérnyomás csökkenésének orvoslása. Irta: *Dr. Porter W.* (Münchener Medizinische Wochenschrift. 1917. 4. sz.)

Porter a párisi tudományos akadémia 1916. évi október hó 30-án tartott ülésén mutatott reá arra, hogy a háborúban sebesültek közül igen sokan az arteriás vérnyomás csökkenése következtében pusztulnak el, a kik egyébként megmenthetők lennének. A Havard-egyetem élettani intézetében állatokon végzett kísérletes vizsgálatai alapján megállapította, hogy a vérnyomásnak 50 mm. higanyoszlopnak megfelelő nyomás alá szállása kritikus és megfelelő beavatkozás hiányában halálos. Ilyenkor a has ereiben a vér megreked és az állat gutaütéshez hasonló körülmények között elpusztul. A vérnyomás növelésére adrenalin vagy pedig isotonias vérsavó befecskendése alkalmas. *Richt* a következő klasszikus kísérletre hívja fel a figyelmet. Ha a kutyából annyi vért vesznek, hogy már elpusztulni készül, a vérnyomás növelésére ismét feléled. Ha ugyanis a fejét annyira súlyosítják, hogy az agyvelőbe és a lélegzési központokba elegendő mennyiségű vér jut, a kutya újból lélegzeni kezd és vérnyomása fokozódik. Ez a kísérlet többször egymásután megismételhető, a lélegzés ismét helyreáll. Sebesültek, kik sok vért vesztek, oly módon helyezendők el, hogy fejük mélyebben legyen, mint lábaik.

Dr. Z.

Sebészet.

Ritka kozmetikai operáció. Irta: *Kohn F. G.* (Tierärztliches Zentralblatt. 1916. 36. sz.)

A szerb lakosságnak szokása, hogy bármely állatjuk megbetegedésekor legelőször is fülét behasítják, vagy abból egy darabot levágnak s ily módon vért bocsátanak. Így egy különben kiváló s jelenleg egy tiszt tulajdonában levő háttas ló mindkét füle be volt hasítva s

a ló emiatt feltűnő éktelen és komikus hatást keltett. *Kohn* ezért a lovat 1 liter cukros pálinkával elbódította s lehúzott fejjel két fa közé köttette, majd a szőr leborotválása után a metszések széleit felfrissítette és gombos varratokkal egyesítette. A sebek simán gyógyultak s a ló értékét ismét visszanyerte.

Dr. Berrár.

Szüléset.

A petefészkek manuális kezelésének hatása a szarvasmarhák petefészkeinek működésére. Irta: *Stalfors Harry.* (Monatshefte f. prakt. Tierheilkunde. 27. k. 338. l. 1916.)

Stalfors vizsgálatai szerint szarvasmarhákban a magzat az esetek 64%-ában a jobb, 36%-ában a bal méhszarvban fejlődik, a minek oka minden valószínűség szerint a bal oldalon helyeződő bendő nyomása. A petefészkek normális kezelése (masszázs, sárga testek és cysták lepattantása) ellen több állatorvos felszólalt s abbéli aggodalmukat fejezték ki, hogy ez a kezelés a petefészkek működését károsan befolyásolja. *St.*-nak alkalma volt, hogy ugyanazon tehenekeket éveken át megfigyelje s megállapította, hogy a petefészkek normális kezelése, ha nem történik túlságosan durván, a petefészkek működését nemcsak nem csökkenti, hanem ellenkezőleg elősegíti, olyan esetekben pedig, a mikor a petefészkek corpus luteum persistens, vagy cysták miatt nem működtek, az eljárás a petefészkek működését ismét megindítja.

Dr. Berrár.

A petefészkek manuális kezelésének hatása a szarvasmarhák petefészkeinek működésére. Irta: *Stalfors Harry.* (Monatshefte f. prakt. Tierheilkunde. 28. k. 53. l. 1916.)

Stalfors előző vizsgálatainak kiegészítéseképpen számos újabb esetről számol be, melyekben a petefészkek manuális kezelése eredményes volt. A corpus luteum persistens lepattantása után beállott terhességek 55%-ában a kezelt petefészkek szolgáltatott a megtermékenyített petét s működése a következő második és harmadik terhességben sem csökkent, sőt ellenkezőleg, fokozódott, úgy hogy a harmadik terhességben már az esetek 64.3%-ában az egyszer kezelt petefészkekből eredt a megtermékenyített pete. Ezzel szemben a cysták szétpattantása után a petefészkek működése kevésbé fokozódott, a mennyiben csak a terhességek 31.4%-ában szolgáltatott a petét a kezelt petefészkek. Ennek oka azonban nem a kezelésben, hanem abban keresendő, hogy a cysták következtében, ha idejében nem orvosoltatnak, a petefészkek peteképző szövete elpusztul. Megállapítható tehát, hogy a petefészkek észszerű manuális kezelése azok működését nem befolyásolja károsan, hanem ellenkezőleg, a megzavart működést helyreállítja és a peték keletkezését tartósan fokozza.

Dr. Berrár.

Állattenyésztés.

A görög ló és marha történetéről. Irta: *Dr. Charalambopoulos Sándor.* (Állatorvosdoktori értekezés. Bern. 1916.)

Charalambopoulos görög állatorvos a berni egyetem állattenyésztéstani intézetében főleg irodalmi adatok és műemlékek alapján foglalkozott a klasszikus kor és a mai kor görög lovaival és marháival. Az ókori görög ló apró volt, marmagassága 130 czm. volt, nem származott Kis-Ázsiából, Assyriából vagy Persiából, hol nagyobb és nemesebb lovakat tenyésztettek, hanem a